

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine

Kehtestatud dir kk 11.11.2014 nr 27/1.1.-6

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Käesoleva korra koostamise aluseks on
 - 1.1.1. Põhikooli ja gümnaasiumiseadus. Vastu võetud Riigikogus 09.06.2010. Viimati muudetud RT I, 25.07.2014, 109- § 51 lg 4 ja § 52 lg 2.
 - 1.1.2. Põhikooli riiklik õppekava § 24 lg 5 p 8. Kehtestatud Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrusega nr 1. Vabariigi Valitsuse määrus 06.01.2011 nr 1. Viimati muudetud RT I, 29.08.2014, 20.
 - 1.1.3. Gümnaasiumi riiklik õppekava. Kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega 06.01.2011 nr 2. Viimati muudetud RT I, 29.08.2014, 21.
 - 1.1.4. Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatus korraldamise alused ning ühe õpilase õpetamiseks keskendatud õppe rakendamise tingimused ja kord. Haridus- ja teadusministri määrus 22.07.2014 nr 67. RT I, 25.07.2014, 13.
 - 1.1.5. Nõustamiskomisjonile taotluse esitamise tingimused ja kord. Haridus- ja teadusministri määrus 10.07.2014 nr 54. RT I, 15.07.2014, 3.

II. HARIDUSLIKU ERIVAJADUSEGA ÕPILANE

- 2.1. Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervise seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.
- 2.2. Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.
- 2.3. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse ka
 - 2.3.1. litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest,
 - 2.3.2. väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel,
 - 2.3.3. valdkonna ekspertide hinnangutest.
- 2.4. Haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks õpiabi rakendamise eesmärgil kasutatakse
 - 2.4.1. *pedagoogilis-psühholoogilist hindamist*, kus õpetaja märkab õpilase vajadusi ning koostab individuaalse arengu kaardi (IAK) vastavalt kehtestatud vormile (lisa 1) ning esitab selle haridusliku erivajadusega õppe koordineerijale õpiabi

määramiseks. Kui on tegemist õpiraskusega või muu erinevat lähenemist nõudva õpilasega, koostab psühholoog õpilase psühholoogilise analüüsi ning esitab selle haridusliku erivajadusega õppe koordineerijale.

- 2.4.2. *erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust*, mida saavad teha nii klassijuhataja kui aineõpetajad ja teised õpilasega kokkupuutuvad inimesed, kes esitavad õpilase kohta iseloomustuse haridusliku erivajadusega õppe koordineerijale.
- 2.4.3. *õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist*, millega tegeleb sotsiaalpedagoog koos klassijuhataja ja eripedagoogiga ning kohaliku omavalitsuse (KOV) sotsiaaltöötajaga. Kokkuvõtte edastatakse haridusliku erivajadusega õppe koordineerijale.
- 2.4.4. *õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid*, mis viiakse läbi spetsialistide poolt. Eelnevate näitajate alusel on sotsiaalpedagoogil ja psühholoogil ning klassijuhatajal pädevus suhelda lapsevanemaga õpilase suunamiseks uuringutele, et vähendada õpilasele esitatavaid nõudeid põhikooli lõpetamiseks või määrata talle võimetele vastav õppekava.
- 2.5. HEV õppe koordineerija, saanud (klassi)õpetajatelt, psühholoogilt ja/või sotsiaalpedagoogilt vastavad materjalid, valmistab ette haridusliku erivajadusega õppe koordineerimise töörühma koosoleku, kuhu vajadusel kutsutakse ka lapsevanem ja õpilane, ning üheskoos tehakse plaan õpilasele abi osutamise võimalustest.

III. NÕUSTAMISKOMISJONID JA TAOTLUSED

- 3.1. Nõustamiskomisjonide moodustamine.
 - 3.1.1. Igas maakonnas moodustatakse vähemalt üks nõustamiskomisjon, mille ülesanne on soovitude andmine koolikohustuse täitmise edasilükkamiseks, alla seitsmeaastase lapse kooli vastuvõtmiseks ning hariduslike erivajadustega isikute õppe- ja kasvatusse korraldamiseks Põhikooli ja gümnaasiumiseaduses ning koolieelse lasteasutuse seaduses ettenähtud juhtudel.
 - 3.1.2. Lähtuvalt õpilase erivajadusest või tugimeetme vajadusest moodustatakse ka üleriigiline nõustamiskomisjon.
- 3.2. Nõustamiskomisjonile taotluse esitamine.
 - 3.2.1. Taotluse **maakondlikule nõustamiskomisjonile** soovitude saamiseks esitab
 - 1) vanem või vanema nõusolekul koolieelse lasteasutuse direktor haridusliku erivajadusega lapse arendamiseks vajalike tingimuste rakendamiseks koolieelses lasteasutuses; koolikohustusliku lapse arengust ja/või tervises seisundist tulenevalt koolikohustuse täitmise edasilükkamiseks ühe õppeaasta võrra;
 - 2) vanem koolikohustuslikust east noorema lapse kooli vastuvõtmiseks või koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarse õppevormi rakendamiseks;
 - 3) vanem või vanema nõusolekul kooli direktor
 - õpilasele tervislikel põhjustel koduõppe rakendamiseks;
 - riiklikus õppekavas sätestatud taotletavate õpitulemuste asendamiseks või vähendamiseks, kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele individuaalse õppekava rakendamiseks;

- õpilasele põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava rakendamiseks ning lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe korraldamiseks hariduslike erivajadustega õpilaste klassis või tavaklassi tingimustes;
 - õpiraskustega, tundeelu- ja käitumishäiretega, liitpuuetega, kasvatusraskustega õpilase õppe korraldamiseks hariduslike erivajadustega õpilaste klassis või tavaklassi tingimustes.
- 3.2.2. Taotluse **üleriigilisele nõustamiskomisjonile** soovituse saamiseks esitab vanem või vanema nõusolekul kooli direktor
- õpilasele väikeklassi tingimustes õppe rakendamiseks;
 - ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamiseks.
- 3.3. Taotlus esitatakse kirjalikult või elektrooniliselt. Elektrooniliselt edastatud taotlusele lisatakse digitaalallkiri.
- 3.4. Haridusliku erivajadusega isiku kohta soovitude andmisel tugineb nõustamiskomisjon selle isiku kohta eelnevalt tehtud ja komisjonile esitatud pedagoogilise ja psühholoogilise, vajaduse korral ka meditsiinilise uuringu tulemustele.
- 3.5. Koos taotlusega esitatakse nõustamiskomisjonile järgmised dokumendid:
- 3.5.1. õpilase isikut tõendava dokumendi (selle puudumisel sünnitunnistuse või -tõendi) koopia;
- 3.5.2. kui taotluse esitab vanem, siis vanema isikut tõendava dokumendi koopia;
- 3.5.3. õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart;
- 3.5.4. õpilase puhul kooli koostatud ülevaade eelnevate õppeaastate õpitulemustest ja väljavõtte õpilasraamatust;
- 3.5.5. perearsti ja eriarsti või muu spetsialisti hinnang, kui see on vajalik haridusliku erivajaduse täpsustamiseks, et nõustamiskomisjon saaks soovitada sobilikku rakendatavat meetet;
- 3.5.6. rehabilitatsiooniplaani olemasolul selle koopia.
- 3.6. Nõustamiskomisjon võib vajadusel nõuda täiendavaid dokumente ja spetsialistide hinnanguid õpilase või koolieelses lasteasutuses käiva lapse arengu täpsustamiseks.

IV. NÕUSTAMISKOMISJONI SOOVITUSEL RAKENDATAVAD MEETMED

- 4.1. Nõustamiskomisjon teavitab kooli, kus õpilane õpib, nõustamiskomisjoni antud soovitusest selle õpilase kohta. Nõustamiskomisjoni soovitused on õpet korraldavale koolile täitmiseks kohustuslikud, kui õpilane ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem on andnud nõusoleku.
- 4.2. Hariduslike erivajadustega õpilastele õppe paremaks korraldamiseks võib **maakonna nõustamiskomisjoni(de)soovitusel** koolis moodustada järgmisi rühmi ja klasse, et luua vajalikud tugiteenused õpilastele, kellele neid ei ole võimalik tagada tavaklassis:
- 4.2.1. klasse **õpiraskustega** põhiharidust omandavatele õpilastele (maakonna nõustamiskomisjoni otsuse alusel) – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;
- 4.2.2. klasse põhiharidust omandavatele **lihtsustatud õppel** olevatele õpilastele (maakonna nõustamiskomisjoni otsuse alusel) – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;
- 4.2.3. klasse **tundeelu- ja käitumishäiretega põhiharidust** omandavatele õpilastele (maakonna nõustamiskomisjoni otsuse alusel) – klassitäitumuse piirnormiga 8 õpilast;

- 4.2.4. klasse põhiharidust omandavatele **kasvatusraskustega õpilastele** (maakonna nõustamiskomisjoni otsuse alusel) – klassitaitumuse piirnormiga 12 õpilast.
- 4.3. **Üleriigilise nõustamiskomisjoni** soovitusel võib koolis
- 4.3.1. avada klasse põhiharidust omandavatele õpilastele, kellele nõustamiskomisjon on spetsiifilistest hariduslikest erivajadustest tulenevalt soovitanud õppida **väikeklassis**, sealhulgas autismi spektri häiretega, aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega või sõltuvushäiretega õpilastele või õpilastele, kelle andekus kombineerituna mõne muu erivajadusega toob kaasa vajaduse õppida väikeklassis (üleriigilise nõustamiskomisjoni otsuse alusel) – klassitaitumuse piirnormiga 4 õpilast;
- 4.3.2. rakendada **ühe õpilase õpetamisele** keskendatud õpet.
- 4.4. Kooli põhimääruses sätestatakse, millised hariduslike erivajadustega õpilaste klassid ja rühmad selles koolis tegutsevad. Kooli pidaja nõusolekul võib direktor moodustada ka hariduslike erivajadustega õpilaste klasse ja rühmi, mida põhimääruses sätestatud ei ole.
- 4.5. **Koduõpe** on õppe korraldamine õpilase kodus või muus õpilasega või piiratud teovõimega õpilase vanemaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume. Haridusliku erivajadusega õpilasele rakendatakse koduõpet tulenevalt tema tervises seisundist.
- 4.6. Põhiharidust omandavat õpilast võib õpetada vanema taotlusel koduõppes. Vanema taotlusel koduõppe rakendamisel korraldab ja rahastab väljaspool kooli toimuva õppe osa vanem.

V. ÕPPE KORRALDAMINE KOOLIS

- 5.1. Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.
- 5.2. HEV õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane elukohajärgse kooli tavaklassis.
- 5.3. HEV õpilase õppe korraldamisel arvestatakse õpilase individuaalset arengut, tema võimeid ning talle võidakse kohaldada diferentseeritud hindamist.
- 5.4. HEV õpilase õppe korraldamisega tegeleb HEV õppe koordineerija, kes toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid
- edaspidiseks pedagoogiliseks tööks,
 - koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või
 - täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja teiste (tugi)spetsialistidega.
- 5.5. HEV õpilaste õppe koordineerimise töörühm (HEV KO TR)
- 5.5.1. on moodustatud HEV õpilaste õppe koordineerimiseks tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumi seadusest, mis sätestab HEV õpilaste õppe koordinaatori (HEV KO) tööülesanded hariduslike erivajadustega õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamiseks tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel.
- 5.5.2. teeb ettepaneku meetmete rakendamiseks haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks.

- 5.6. Direktori poolt moodustatud HEV õpilaste õppe töörühm hindab õpilaste sobivust ja vajadust õppida kooli erivajadustega õpilaste klassis, milleks võib olla
- 5.6.1. **käitumisprobleemidega** õpilaste klass, kuhu võib viia 4.- 9. klassi õpilasi tähtajaliselt ning õpilasele koostatakse koostöös vanemaga individuaalne või klassipõhine tugikava. Tugikavas püstitatud eesmärkide täitmist hinnatakse õpilastega tegelevate spetsialistide poolt vähemalt kord poolaastas. Kui käitumisprobleemid ei ole paranenud või on süvenenud, soovib kool pöörduda õppenõustamiskeskuse poole uuringute läbiviimiseks, et saada soovitusi õpikeskkonna ja kohaldatavate meetmete muutmiseks. Klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast.
- 5.6.2. liitklass kahest või enamast **haridusliku erivajadusega õpilasest**, mille suurus sõltub erivajadusest, kusjuures klassi täituvuse piirnorm on 12 õpilast.
- 5.7. Kooli direktori otsusel moodustatakse koolis **õpiabirühmad** ajutise ainealase õpiraskusega ja väljakujunemata õpioskusega põhikooli õpilastele, kes vajavad õpioskuste ja –harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust või kellel on logopeedilised probleemid. Rühma täitumuse piirnorm on 6 õpilast.
- 5.7.1. Õpiabirühma võetakse õpilane individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAK) alusel HEV õppe koordineerija ettepanekul, vanema nõusolekul ja direktori otsusel. Õpiabirühma moodustamiseks teevad ettepaneku HEV õppe koordineerijale klassiõpetajad või aineõpetajad.
- 5.7.2. Õpiabirühma tundide maht määratakse HEV õppe koordineerija ettepanekul õpilase individuaalsetest vajadustest lähtuvalt.
- 5.7.3. Õpilasele koostatakse õpiabirühma tundideks individuaalne õppekava lähtuvalt vastava klassi aineõpetaja töökavast või õpilasele koostatud individuaalsest õppekavast. Õpetaja töökavas kirjeldatakse õpiabirühmas osalevatele õpilastele kohaldatavad meetmed õppe individualiseerimiseks ja hindamiseks.
- 5.7.4. Õpiabitundides viiakse läbi järgmisi tegevusi:
- kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumusi nendes õppeainetes, milles õpilasel on raskusi klassi- või aineõpetaja töökavas sätestatud õpitulemuste saavutamiseks;
 - arendatakse kognitiivseid oskusi;
 - korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ning kirjalikku kõnet;
 - viiakse vajadusel läbi individuaal- ja rühmaõpet õpilasele, kellele on nõustamiskomisjoni otsusega soovitatud õppimist eriklassi tingimustes, aga kes on kaasatud tavaklassi.
- 5.8. Täiendavalt rakendatakse koolis võimalusi õpilaste abistamiseks alljärgnevalt:
- 5.8.1. **tugispetsialisti teenus** (psühholoogiline nõustamine, sotsiaalpedagoogi abi). Õpilane võib pöörduda oma mureprobleemidega vastava tugispetsialisti poole, kes aitab leida võimalusi probleemide lahendamiseks.
- 5.8.2. **pikapäevarühm** (I- IV kl õpilastele). Pikapäevarühm juhindub oma töös tööplaanist. Pikapäevarühma tööd suunab kasvataja ning lisaks vaba aja tegevusele õpitakse pikapäevarühmas ka koduseks antud ülesandeid. Pikapäevarühma võetakse õpilasi lastevanemate avalduse alusel.
- 5.8.3. **konsultatsioonitunnid** on õpilastele mõeldud õpiabi andmiseks. Individuaalkonsultatsiooni aegadel on õpetaja kohustatud andma õpilasele ainealast õpiabi ning võimaldama õpilastele järelevastamisi.

Konsultatsioonitundide kasutamine on kohustuslik õpilastele, kellel on veerandihindeks mitterahuldav hinne või on see jäänud välja panemata.

- 5.9. Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord poolaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel HEV koordineerimise töörühmale.
- 5.10. Õppe korraldamisel ja meetmete rakendamisel nõustamiskomisjoni soovitusel kohaselt jätkatakse õpilase arengu ja toimetuleku jälgimist.

VI. INDIVIDUAALSE ARENGU KAART

- 6.1. Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAK).
- 6.2. IAK koostatakse HEV koordineerimise töörühma poolt (vt lisa 1) ning seda täidetakse klassijuhataja poolt iga õpiabi vajava, individuaalset õppekava vajava või eriarsti ja nõustamiskomisjoni suunatava õpilase kohta.
- 6.3. IAK kajastab
 - 6.3.1. pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemusi;
 - 6.3.2. õpetajate täiendavaid tähelepanekuid ja soovitusi õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta;
 - 6.3.3. kooli tugispetsialistide soovitusi;
 - 6.3.4. testimiste ja uuringute tulemusi;
 - 6.3.5. nõustamiskomisjoni soovitusi õppe korraldamiseks ja sellest tulenevaid rakendusi.

Lisa 1. Individuaalse arengu kaart

ÕPILASE INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART

Alus PGS (2010) § 48 lg 6

I ÕPILASE ANDMED

Nimi:

Sünniaeg (isikukood):

Sugu:

Klass, õppeaasta:

Kodune keel:

Kodune aadress:

Ema nimi ja kontaktandmed:

Isa nimi ja kontaktandmed:

Õdede ja vendade arv peres:

II KAARDI TÄITJA ANDMED

Kaardi täitmise aeg	I poolaasta	II poolaasta
Teie staatus		
Kui hästi te last tunnete? (mitte eriti, üsna hästi, väga hästi)		
Mitu tundi nädalas on laps Teie tundides?		

III ÕPILUGU

Andmed lapse õpivalmiduse kohta (punkt 1 täidetakse I klassi õpilase kohta)

	I poolaasta	II poolaasta
1. Lapse koolivalmiduse hinnang		
2. Rakendatud õpiabi (õppeainete nimetused)		
3. Õppetöö individualiseerimine klassi tasandil		
4. Tunniväline individuaalne abistamine aineõpetaja poolt		
5. Vanemate pedagoogiline		

juhendamine		
-------------	--	--

Hinnang õppeedukusele kaardi täitmise ajal (vajadusel lisada õppeained, hinnata õpilast võrreldes klassi üldist taset; I poolaasta märkida ühe värviga ning II poolaasta teise värviga).

Õppeaine	Tunduvalt madalam	Veidi allpool	Keskmisel tasemel	Veidi kõrgemal	Tunduvalt kõrgemal
Eesti keel					
Matemaatika					
Loodusõpetus					
Inglise keel					
Tööõpetus					
Kunst					
Muusika					
Kehaline k					

IV ÕPILASE INDIVIDUAALSUSE MÄRKAMINE

Valdkonnad	Hinnanguline kirjeldus, sh tugevad küljed; toetamist ja arendamist vajavad küljed	
	I poolaasta	II poolaasta
<p>1. Huvid ja motivatsioon Õpihuvi ja lemmikõppeained. Suhtumine õppetegevusse ja töösse. Tüdimuse tekkimine.</p> <p>Õpitava seostamise oskus argieluga.</p> <p>Õpetaja abi vastuvõtmine.</p> <p>Kiitmise/ karistamise mõju motivatsioonile</p> <p>Huvi ja tahe erinevate tegevuste sooritamisel. Motivatsioon teha otsuseid raskemate ülesannete lahendamiseks.</p>		
<p>2. Sotsiaalsed oskused Suhtlemine eakaaslastega. Suhtlemine täiskasvanutega.</p> <p>Üldtunnustatud käitumisnormide austamine.</p>		
<p>3. Tunnetustegevus Tähelepanu, taju, mälu ja</p>		

<p>mõtlemise iseärasused. Oluliste ja ebaoluliste seoste eristamine.</p> <p>Tähelepanu fokuseerimine.</p> <p>Õpitava meeldejäätmine, meenutamine ja kasutamine.</p>		
<p>4. Õpioskused</p> <p>Õpikeskkonna ja tegevuse organiseerimine ja planeerimine.</p> <p>Töövõime. Ülesannete täitmine (püüab aru saada, hakkab kohe täitma, katkestab tegevuse, teeb ainult tuttavaid ülesandeid).</p> <p>Õpitava vastuvõtmine, kodeerimine (ülesannete täitmine koos õpetajaga, matkimise teel, näidise alusel, suulise või kirjaliku juhendi järgi).</p> <p>Kodutööde täitmine.</p> <p>Suutlikkus kommenteerida oma tegevust, kirjeldada sooritatud ülesannet või sõnastada oma tegevuskava.</p>		
<p>5. Enesetunnetus ja eneseteadvus</p> <p>Oma tegevuste ja õpitu teadvustamine.</p> <p>Suhtumine raskustesse: (tunnetab raskusi õppetöös, püüab raskusi ületada, pöördub abi saamiseks õpetaja poole, oskab kasutada osutatud abi ja abivahendeid, loobub ülesannete täitmisest raskuste ilmnemisel, täidab ülesannet huupi).</p> <p>Oma käitumise ja tulemuste põhjendamine.</p>		
<p>6. Emotsionaalne seisund ja käitumine</p> <p>Individuaalse ärevuse tase- (liiga rahulik, rahulik, ärev, kõrge ärevusega kaasnevate probleemide ilmnemine); tunnetuslikud- tähelepanu</p>		

keskendumisprobleemid; käitumuslikud- rahutus, motoorsed liigutused, ärevusttekitavate situatsioonide vältimine; füsioloogilised- kõhu- ja peavalu, higistamine, punastamine, südameklõppimine jms		
--	--	--

V PEDAGOOGILISED SOOVITUSED - ARENGUVESTLUSE TULEMUSED

--

Vanema ja õpilase arvamus lapse õppimisest ja toimetulekust

--

Sotsiaalpedagoogi arvamus

--

Kokkulepe õpetaja, lapse ja vanema vahel

--

Kuupäev:

Klassijuhataja (nimi ja allkiri):

Vanema (nimi ja allkiri):

Õpilase (nimi ja allkiri):

HEV õppe koordinaator/ sotsiaalpedagoog (nimi ja allkiri):